

Storstrejken i Göteborg

Albert Jensen

1909

Den kapitalistiska produktionen på de olika arbetsplatserna här är nu i full gång. Vi fick ej uppleva den dagen, då den proklamerade storstrejken skulle slå tillbaka den alltmer hänsynslösa kapitalismen. Inom nästan alla yrken i Göteborg har arbetarna ömkligt tiggat sina arbetsgivare om att få komma åter till sina förra platser, utan att fråga efter på vilka villkor; helt och hållet kastat sig i kapitalismens klor. Arbetsgivarna har, på grund av denna arbetarnas svaghet, framkommit på de flesta platser med skamliga pärsonliga kontrakt, däri de även fordrar, att arbetaren nu och i all framtid skall förbinda sig att ej tillhöra någon fackförening. Det har även lyckats dem att få en hel del att underskriva dem. En massa av de mäst energiske fackföreningsmedlemmarna har utestängts från sina respektive platser, och nu går dessa utan arbete, förbannande den fega undfallenhet som under hela storstrejken gjorde sig gällande på alla områden. Endast inom transportarbetarekåren finnes det för närvarande 1,344 arbetslösa, som ej kan beräkna att få sitt arbete igen! Överallt ser man svältande arbetare, som vandrar från arbetsplats till arbetsplats för att söka arbete, så att de kan försörja sig och de sina, men överallt samma svar att det inget finns. Se där resultatet av storstrejken, vilken dock skulle kunna ha lyckats om den hade förts med revolutionära stridsmetoder.

En socialdemokratisk tidning skrev: "Vi ha vunnit en moralisk seger." Om det också vore sanning så - av sådana segrar bli vi inte fetare.

Jag vill här framdraga några händelser som arbetare utom Göteborg även kan ha inträsse av att få reda på.

Inom Göteborg existerar en nattvakts kår som har i uppdrag att under nätterna gå på vakt vid de olika butikerna och skydda dem mot tjuvar samt efterse att portarna äro stängda samt för övrigt göra vad de av nattvaktsbolaget får i uppdrag att utföra. Denna kår tillhör transportarbetareförbundet och genom detta landsorganisationen. När storstrejken blev proklamerad var det naturligtvis meningen, att dessa även skulle delta. Men fackföreningen hade ett möte, där de beslutade att söka få tillstånd av transportarbetareförbundet och landsorganisationen att få fortsätta med arbetet, ty i annat fall, trodde de, kunde bolaget gå under och de skulle ej få något arbete mer. Svar anlände omedelbart från transportarbetareförbundet med förklaring att de i samband med landssekreteriatet behandlat frågan och beslutat, *att på grund av den undantagsställning denna grupp intager slipper den att delta i storstrejken.*

Antagligen ansåg ledningen, att man nödvändigt måste skydda våra fienders egendom så att storkapitalisten kunde ligga i lugn och ro under nätterna, väl vetande att arbetarna bevakade hans egendom så att den ej kunde bli skadad eller frånrövad honom.

Transportarbetarna här hade på sitt gemensamma möte uppe denna fråga till behandling och beslutade enhälligt att inte godkänna överstyrelsens beslut, utan anse nattvaktspärsonalen som en strejkbrytarkår om de arbetade. Trots detta beslut arbetade de under hela storstrejken! Alltså när storstrejken då brutit ut skyndade de olika arbetsgivarna till nattvaktsbolaget för att få organiserat folk till bevakning på arbetsplatserna. På en del platser gick man så långt, att man använde nattvakten för att skydda - strejkbrytare! Så t. ex. använde redareföreningen dem både natt och dag för att bevaka Lumplena på Hissingen, där strejkbrytarna vid hamnen voro inhysta. Vid mjölkförsäljningen "Direkts" arbetsplats bevakades strejkbrytare av nattvakten! Vid de borgerliga tidningarnas tryckerier voro de också utplanterade för att skydda de arbetsvilliga typograferna. Kan man längre undra på, att striden har blivit ett fiasko då man från storstrejksledningens sida tillät organiserade arbetare att slå vakt om de mäst dåliga pärsoner som finns och skydda dem, så att de kunde utföra strejkbryteri!

Ävanstående måste väl mer än någonting lära arbetarna hur skamligt de blivit lurade av sina storordiga ledare, som jämt och ständigt skrävlar om sitt stora ansvar. Ja, ansvar om kapitalismen. Även bör nattvaktspärsonalen på det skarpaste klandras därför, att de utförde dylikt förrädarearbete och ej hade ryggrad nog att nedlägga arbetet och göra gemensam sak med sina kamrater.

Även en annan sak vill jag rädda ur glömskas, nämligen hur ungsocialisterna förhöllo sig under konflikten. Vi ha ju blivit beskyllda att ha hållit oss undan och ropat på understöd, i annat fall hotat med att återgå till arbetet. Med kännedom om förhållandena här vill jag fastslå motsatsen. Överallt där det har gällt att utträtta något för fackföreningarna har alltid ungsocialisterna hållit sig framme, uppmanande sina kamrater att hålla ut i striden. Inom gruvarbetareförbundets avdelningar har det t. o. m. inträffat att när de ungsocialistiska styrelsemedlemmarna ej hunnit med föreningsarbetet på dagen, de tagit natten till hjälp för att skriva rapporter, understödslistor m. m. Likväl kunna sådana pärsoner, som ej under hela striden haft något med fackföreningarna att göra mer än ett och annat föredrag, på det hänsynslösaste sätt angripa de unga som gjort allt vad de

kunnat för att få ett lyckligt slut på striden. Endast följande exempel belyser fullständigt vem det var som svek, ungsocialisterna eller socialdemokraterna.

Göteborgs stuveriarbetarefackförening hade flera gånger uppe frågan om, att fackföreningen skulle återgå till arbetet. Förslaget hade framkommit från socialdemokrater. Dessförinnan hade en hel del framstående socialdemokrater blivit strejkbrytare, men ej någon ungsocialist.

Ungsocialisterna bekämpade på det kraftigaste förslaget att återgå, innan landsorganisationen hade avblåst striden, framhållande att vi bli lika mycket strejkbrytare, om vi gå tillbaka en och en eller om avdelningen som sådan beslutade att utföra strejkbryteri, ja i det senaste fallet vore även avdelningen en strejkbrytareorganisation.

Märk väl, att ungsocialisterna höll på den av representantskapet beslutade stridsformen att fortsätta strejken hos de arbetsgivare, som tillhör svenska arbetsgivareföreningen. Förslaget gick dock igenom lördagen den 25 sept. Samtliga ungsocialister jämte en del andra hederliga arbetare, som ej ville bli strejkbrytare utgörande tillsammans 160, reserverade sig mot beslutet och förklarade sig ej vilja återgå till arbetet förr än landsorganisationen har avblåst striden. Även på andra platser här i Göteborg äro socialdemokraterna i arbete, medan ungsocialisterna fortfarande är i strejk. De kan hända aldrig får sina platser igen, utan få gå arbetslösa i årtal på grund av den vansinniga socialdemokratiska kompromisstaktiken under striden. Antagligen komma sedan de socialdemokratiska tidningarna, att framkasta mot ungsocialisterna, att de äro permanenta arbetslösa, som ej uträttat något produktivt arbete! På sådant sätt angriper man oss. Om ej kapitalistsamhället kan undertrycka oss, så äro genast de socialdemokratiska lakejerna framme för att sätta en mur mot den revolutionära socialismen.

Ja, socialdemokraterna ha svikit, och just emot dem är det som skaldens dikt, av Fabian Månsson på orätt plats citerat, passar så slående:

”Förbannad den som sviker fanan
förr’n folket nått sin längtans mål;
förbannad den som smyger undan
och vilar sig på vägen trögt;
förbannad den, då andra kämpa,
sin tillflykt har i skuggan sökt.”

Arbetaren äro förbittrade på de nuvarande stridsmetoderna. De se, att de blivit både lurade och förrådda. Nu tränga de ungsocialistiska idéerna ohejdat fram bland arbetarna. Kamrater! Om vi blott håller på med vår agitation lika ihärdigt som hittills, skall den tid ej vara långt avlägsen, då vi även i Sverige skall hava en revolutionär fackföreningsrörelse som vet vad den vill och vill vad den vet, som inte använder den försumpande taktik, som lett till det stora fiaskot, utan klassmedvetet stormar fram mot kapitalistsamhället och dana ett nytt samhälle, där frihet, jämlikhet och broderskap skall vara rådande.

Det Anarkistiska Biblioteket

Albert Jensen
Storstrejken i Göteborg
1909

Tidningen Brand #39 1909

www.anarkistiskabiblioteket.se